

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

PENTA College
locatie De Oude Maas
vmbo-b & vmbo-k

Excellentieprofiel

**Leerlingen en leraren leren hoe zij
invloed kunnen hebben op hun
ontwikkeling en werken hier samen
doelgericht aan.**

**Juryrapport Excellente Scholen
2018**

Datum vaststelling: 1 januari 2019

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	3
2.	Procedure	4
3.	Conclusie	5
4.	Bevindingen onderzoek excellentieprofiel	7

1. Inleiding

Introductie

Op Nederlandse scholen wordt op uiteenlopende manieren gewerkt aan goed onderwijs. Op sommige scholen leidt dat tot onderwijs van bijzondere kwaliteit. Scholen/schoolsoorten in het primair, voortgezet en (voortgezet) speciaal onderwijs kunnen zich aanmelden bij de jury Excellente Scholen voor een erkenning van die kwaliteit en waardering voor de inzet en prestaties. Het traject Excellente Scholen helpt bijzondere voorbeelden van het Nederlandse onderwijs voor het voetlicht te brengen, en wil bijdragen aan een onderwijscultuur waarin het vanzelfsprekend is expertise te delen en te streven naar verbetering.

Het excellentieprofiel – datgene waar de school in uitblinkt – staat in het beoordelen van excellentie centraal. De onafhankelijke jury kijkt primair hier naar. De school benoemt op welk gebied zij excellent is en de jury verifieert of het genoemde excellentieprofiel goed wordt uitgevoerd, herkenbaar is en doorwerkt in de gehele organisatie en of het past binnen de visie van de school.

De jury beoordeelt het excellentieprofiel op de volgende onderdelen:

- helderheid en relevantie;
- doelen;
- aanpak;
- resultaten;
- evaluatie, borging en duurzaamheid;
- ontwikkeling;
- externe gerichtheid en externe erkenning.

Leeswijzer rapport

In het eerste deel van dit rapport staat een beschrijving van de procedure Excellente Scholen. De focus in het juryrapport ligt op de beoordeling van het excellentieprofiel van de school door de onafhankelijke jury. Daarom start het tweede deel van het rapport met een samenvatting van de bevindingen en de conclusie van de jury, waarin is opgenomen of de school het predicaat toekomt. Het laatste deel van het rapport geeft het excellentieprofiel in onderdelen weer, zoals door de school beschreven in het aanmeldingsformulier – de tekst is integraal overgenomen. De jury geeft haar bevindingen per onderdeel van het kader dat zij hanteert voor de beoordeling van het excellentieprofiel.

2. Procedure

PENTA College, locatie De Oude Maas, vmbo-b & vmbo-k, heeft zich kandidaat gesteld voor het traject Excellente Scholen 2018. Een school die zich kandidaat stelt voor het traject doorloopt de volgende fasen:

Fase 1 Aanmeldingsperiode

Elke school die wil deelnemen aan het traject levert een beschrijving van het excellentieprofiel aan.

Fase 2 Onderzoek door inspectie

De waardering Goed van de inspectie, volgens het Onderzoekskader 2017, is voorwaardelijk voor deelname aan het traject. Aangemelde scholen die nog niet de waardering Goed van de inspectie toegekend hebben gekregen, krijgen een onderzoek naar Goed. Scholen die Goed worden bevonden naar aanleiding van onderzoek door de inspectie worden toegelaten tot het traject.

Fase 3 Dialoog

De dialoog is een startgesprek tussen twee juryleden Excellente Scholen en een kandidaat Excellente school over het excellentieprofiel. De jury verstrekt naar aanleiding van het startgesprek aandachtspunten aan de school voor het jurybezoek.

Fase 4 Jurybezoek

Twee leden van de jury bezoeken een kandidaat Excellente school. Tijdens het jurybezoek staat het excellentieprofiel centraal. Daarnaast concentreert de jury zich specifiek op de aandachtspunten die zij aan de school heeft verstrekt tijdens het startgesprek.

Fase 5 Rapportage en beoordeling

Na het jurybezoek stelt de jury een rapport op. Per onderdeel van het kader dat de jury hanteert voor de beoordeling van het excellentieprofiel geeft ze haar bevindingen. Deze bevindingen zijn gebaseerd op de beschrijving van het excellentieprofiel van de school, dossieronderzoek, het startgesprek en het jurybezoek. Op basis van de bevindingen concludeert de jury of de school het predicaat toekomt en adviseert zij de inspecteur-generaal van het onderwijs over het wel of niet toekennen van het predicaat Excellente School.

Fase 6 Uitreiking predicaat

Het predicaat is na ontvangst drie jaar geldig. De juryrapporten van de scholen die het predicaat krijgen, worden openbaar gemaakt.

3. Conclusie

De jury is van oordeel dat PENTA College christelijke scholengemeenschap voor gymnasium, atheneum, havo, mavo, vmbo, lwoo, locatie De Oude Maas het predicaat Excellente School 2018 voor de afdelingen vmbo-b & vmbo-k toekomt.

De jury is onder de indruk van de aanpak regieversterkend handelen als middel om leerlingen, met een grote behoefte aan ondersteuning, voor te bereiden om eigen regie te nemen in hun leven.

Excellentieprofiel van de school

De jury stelt dat de school een helder en relevant excellentieprofiel heeft. Alle belanghebbenden van de school (docenten, leerlingen en ouders) erkennen regieversterkend handelen als het excellentieprofiel van de school. Het excellentieprofiel is een doorontwikkeling van reeds bestaand beleid. De verkregen inzichten uit het verleden heeft de school gebruikt om het erkennen van regieversterkend handelen bij een grotere doelgroep te hanteren. De school ziet regieversterkend handelen als middel om leerlingen voor te bereiden op hun toekomstige rol in de samenleving.

Aanpak van het excellentieprofiel

De jury stelt vast dat het excellentieprofiel duidelijk is en gedeeltelijk leidt tot het behalen van doelen van het excellentieprofiel. De school ziet het brede aanbod van ondersteuning als voorwaarde voor het succes bij leerlingen. Het veilige leerklimaat is de basis voor het regieversterkend handelen. De school steekt veel energie in het verkrijgen van dit onderwijsklimaat, zoals hierboven beschreven. De school beschrijft hierboven echter niet de expliciete koppeling van de aanpak met de bouwstenen van het excellentieprofiel. De jury heeft geconstateerd dat deze explicitering wel aanwezig is. De vertaling van pedagogiek naar didactiek verdient nog wel de volle aandacht.

Resultaten van het excellentieprofiel

De jury stelt vast dat de school resultaten tot de doelen van het excellentieprofiel vaststelt.

De school verzamelt verschillende gegevens gebruikmakend van verschillende bronnen (observaties tijdens lesbezoeken of individuele ontwikkelgesprekken met leerling en ouders). Een systematische analyse van deze gegevens zou helpen om robuustere uitspraken te kunnen doen over de gerealiseerde leerdoelen.

Evaluatie, borging en duurzaamheid van het excellentieprofiel

De jury stelt vast dat de wijze van evalueren past binnen het schoolklimaat. De school hanteert verschillende instrumenten om te bepalen of de beoogde doelen zijn gerealiseerd. Het ene instrument is verder doorontwikkeld dan het andere, gezien vanuit het excellentieprofiel regieversterkend handelen. Binnen de school ligt een fundament opdat het excellentieprofiel zich kan doorontwikkelen.

De externe gerichtheid van de school en externe erkenning van het excellentieprofiel
De jury stelt vast dat de school de volle aandacht voor de echte buitenwereld in het curriculum heeft. Hoewel de externe gerichtheid geen prioriteit vormt, deelt de school wel degelijk zijn opgedane kennis in verschillende gremia.

4. Bevindingen onderzoek excellentieprofiel

Achtergrondgegevens van de school

Sector	Voortgezet onderwijs
Naam school	PENTA College christelijke scholengemeenschap voor gymnasium, atheneum, havo, mavo, vmbo, lwoo, locatie
Brin	De Oude Maas
Plaats	31CH 01
Bestuur	3201 LE Spijkenisse Vereniging Christelijk Voortgezet Onderwijs te Rotterdam en omgeving

Motivatie van de school om zich kandidaat te stellen

De onderbouwing die de school (of schoolsoort) bij de aanmelding als kandidaat Excellente school gaf, luidt als volgt.

Binnen onze leerweg bieden wij vanuit een heldere visie uitstekend onderwijs aan 470 leerlingen. Het onderwijs op De Oude Maas is al sinds vele jaren georganiseerd in kernteams. In 2010 kregen we een nieuw gebouw waar de kernteams ook fysiek een plek hebben gekregen in de vorm van de thuisbases. De kaderberoepsgerichte leerweg kent twee thuisbases. Eén voor leerjaar 1 en 2 en één voor leerjaar 3 en 4. Inmiddels is het concept goed doorontwikkeld en gerijpt. Dit heeft geresulteerd in teams met een zeer professionele basishouding, een grote ambitie en goede resultaten. Wij zijn trots op het werk dat wij doen en wij weten dat wij het verschil maken voor al onze leerlingen.

Excellentieprofiel van de school

De school heeft een helder en relevant excellentieprofiel.

Toelichting excellentieprofiel

Wij werken vanuit een ontwikkelingsgerichte benadering die congruent is. Wij bieden structuur, duidelijkheid en ruimte aan leerlingen en docenten om zich te ontwikkelen binnen een lerende organisatie. Dit veronderstelt een onderwijskundig zinvolle relatie tussen team en leerlingen (en ouders) enerzijds en leidinggevende en team anderzijds. In deze relatie wordt iedereen geaccepteerd, gezien, ervaart men autonomie, onafhankelijkheid en erkenning van talent. Wij kijken naar de mens achter de leerling en daarbij ligt de focus op groei. Elke keer wordt gekeken hoe de ontwikkeling van het kind tot dan toe verloopt en welke ondersteuning nodig is. Hiervoor is het nodig dat er een heldere structuur bestaat van momenten waarop professionele beslissingen genomen worden.

We maken hierbij gebruik van een piramidemodel met vijf professionele momenten (PM) waarop beslissingen genomen worden:

- PM 1: Kan deze school de leerling bieden wat hij nodig heeft? Met hulp?
- PM 2: Biedt deze klas/docent/dit team de leerling wat hij nodig heeft? Opnieuw afstemmen?
- PM 3: Het team en de leerling hebben specifieke expertise nodig om het onderwijs af te kunnen stemmen op de behoefte van de leerling. Kan het Intern Ondersteunings Team hierin voorzien?
- PM 4: Het team en de leerling hebben de kern- en ketenpartners binnen het samenwerkingsverband (SWV) nodig om het onderwijs te kunnen afstemmen op de behoefte van de leerling. Kan het Ondersteunings Team hierin voorzien?
- PM 5: De school heeft geen mogelijkheden om het onderwijs af te stemmen op de behoefte van de leerling. Zij hebben de ondersteuning van het SWV nodig om te kunnen afstemmen op de onderwijsbehoefte van de leerling. Kan de Commissie Integrale Zorg en Onderwijs hierin voorzien? (zie zorgboek bladzijde 8)

Binnen de gouden driehoek van ouders, school en leerling zoeken wij steeds naar het best passende voor de leerling op dat moment. Het team ziet de leerling en zorgt ervoor dat hij zich thuis voelt. De organisatie van de school in thuisbases, de ondersteuningsstructuur en het uitgebreide aanbod van en binnen de profielen biedt de leerling goede kansen om zijn of haar talent te vinden en te ontwikkelen.

Waarom is gekozen voor dit excellentieprofiel

Wij willen kinderen begeleiden bij het mens worden; 'worden wie je bent'. Wij willen ze ondersteunen in hun ontwikkeling naar zelfverantwoordelijke en zelfredzame individuen die hun eigen bijdrage kunnen leveren in de samenleving. Wij willen ze leren om verantwoordelijkheid te nemen voor en betrokken te zijn bij hun eigen leerproces. De leerling die wij willen afleveren is:

- zelfbewust;
- weet wat zijn gedrag voor effect heeft;
- kan zelf de regie nemen;
- weet de juiste informatie te vinden;
- heeft kennis op het eigen niveau;
- toont doorzettingsvermogen;
- heeft een stevige beroepshouding.
- een praktisch ingestelde leerling. Hij leert door te ervaren en te doen.

Het werken met kernteams in thuisbases maakt een individuele/persoonlijke benadering vanzelfsprekend. Toen wij bekend raakten met het gedachtengoed van het Regieversterkend handelen (Carmona) hebben wij dit omarmd, omdat het naadloos aansluit bij de manier waarop wij met onze leerling willen werken.

De pedagogische en/of onderwijskundige visie van de school met betrekking tot het excellentieprofiel

Onderwijs moet 'passend' zijn. Om verantwoordelijkheid te kunnen nemen voor zijn eigen leren is het belangrijk dat de leerling meedenkt over zijn eigen leerproces. Docenten hebben invloed op dit proces door bewust de regiefuncties van de leerling te helpen versterken (regieversterkendhandelen.nl). Dit vereist van de docent een basishouding die gericht is op aandacht, acceptatie en veiligheid. De docent maakt het

verschil, kan reflecteren, kent zichzelf en weet welke invloed hij heeft. Alleen op deze manier kan er een voor het onderwijs zinvolle relatie ontstaan die zich richt op ontwikkeling en perspectief. Onderwijs dat zich richt op ontwikkeling gaat uit van de eigen ontwikkelkracht van het kind/de docent/mens.

Relatie tussen de visie van de school en het excellentieprofiel

De visie van de school is:

De leerling die wij willen afleveren is zelfbewust, weet wat zijn gedrag voor effect heeft, kan zelf de regie nemen, weet de juiste informatie te vinden, heeft kennis op het eigen niveau, toont doorzettingsvermogen en heeft een stevige beroepshouding. Regieversterkend handelen werkt met name aan de aspecten zelfbewust zijn, weten wat je gedrag voor effect heeft en zelf de regie nemen.

Doelgroep

Het excellentieprofiel richt zich op alle leerlingen binnen de kaderberoepsgerichte leerweg. Een vijfde deel van deze leerlingen is aangewezen op Leerwegondersteunend onderwijs (lwoo). Binnen de organisatie van de leerweg kiezen wij voor een integrale aanpak en kunnen wij voldoende aansluiten bij de individuele ondersteuningsbehoeften van leerlingen met lwoo of een beperking.

De afstroom van een hoger niveau naar Kaderberoepsgerichte leerweg (KBL) en de instroom van KBL-leerlingen van andere scholen zorgt ervoor dat binnen deze leerweg in zowel het tweede als derde leerjaar een flinke aanwas is van zij-instromers. Al deze leerlingen zijn gebaat bij aandacht voor hun specifieke ondersteuningsbehoefte, duidelijkheid, structuur en een praktisch georiënteerd curriculum.

Interne erkenning van het excellentieprofiel

Met en vanuit de teams is ons excellentieprofiel ontstaan. De wens tot scholing hierbij heeft er toe geleid dat een aantal docenten een master SEN-opleiding hebben gevolgd. Dit heeft het ontstaan van het excellentieprofiel verder versterkt en de professionaliteit van het team bevordert. In de teamplannen die teamleider en teamleden jaarlijks bijstellen is terug te vinden hoe het excellentieprofiel wordt onderhouden, verder ontwikkeld en bijgesteld (groeidocument). In diverse geledingen (deelraad, leerlingencommissie en curatorium) is het excellentieprofiel besproken.

Doelen

De school heeft korte- en langetermijndoelen van het excellentieprofiel geformuleerd.

De beoogde kortetermijndoelen van het excellentieprofiel

De schoolleiding schoolt zich in het houden van ontwikkelgesprekken aan de hand van het door het team ontwikkelde format. We organiseren drie reflectiebijeenkomsten met als thema regieversterkend handelen. Onderwerpen kunnen zijn:

- Ontwikkelgesprekken voeren met leerling en ouders.
- Het geven van gerichte feedback.
- Casuïstiek bespreken met behulp van interview.

Docenten kiezen een kritische vriend. Zij nodigen elkaar uit in de les met een leervraag. Er wordt in de eerste periode van het schooljaar een ontwikkelgesprek gevoerd met de leerling en zijn ouders, waarin de leerling meedenkt over de doelen die hij wil behalen en hoe hij dat wil gaan doen. Het Individueel Ontwikkelings Plan (IOP) wordt opgesteld. Het IOP wordt minimaal eenmaal geëvalueerd.

Beoogde langetermijndoelen van het excellentieprofiel:

- Leerlingen leren meer regie te nemen op hun eigen ontwikkelpunten.
- Docenten leren van elkaars ervaringen en werken aan hun ontwikkeling.
- Ouders worden intensiever betrokken bij de ontwikkeling van hun schoolgaande kinderen.

Bevindingen jury over de helderheid en relevantie van het excellentieprofiel

Alle belanghebbenden van de school (docenten, leerlingen en ouders) erkennen regieversterkend handelen (RVH) als het excellentieprofiel van de school. Het excellentieprofiel is een doorontwikkeling van reeds bestaand beleid. De verkregen inzichten uit het verleden heeft de school gebruikt om het erkennen van regieversterkend handelen bij een grotere doelgroep te hanteren. De school ziet regieversterkend handelen als middel om leerlingen voor te bereiden op hun toekomstige rol in de samenleving.

Eensluidend

Ouders, leerlingen, directie en docenten geven aan dat regieversterkend handelen het paradepaard is van de vmbo b/k Penta Oude Maas. Regieversterkend handelen is een manier van werken, waarbij de docent rekening houdt met vijf bouwstenen (basisveiligheid, afstemmen, zelfvertrouwen, onafhankelijk, creativiteit) met als doel de regie meer bij de leerling te leggen.

Relevantie

Regieversterkend handelen is verder ontwikkeld op basis van de eerdere inzichten van passend onderwijs binnen de teams basis (b) en kader (k). In die zin zijn de ontwikkelingen binnen b en k het voorportaal geweest voor een brede invoering van regieversterkend handelen voor alle b/k-leerlingen. De school kiest heel bewust voor deze manier van werken voor zijn doelgroep BBL-leerlingen, van wie 80 procent een lwoo-indicatie heeft en met ongeveer 20 procent van de KBL-leerlingen die een lwoo-indicatie heeft.

Doelen

Centraal binnen het regieversterkend handelen is het creëren van een zinvolle relatie met ouders en leerling. De zinvolle relatie is opgebouwd uit vijf bouwstenen (zie hierboven), die noodzakelijk zijn zodat een leerling op den duur zelf de regie kan pakken. Dat vraagt om een bewuste basishouding, een houding waarbij de docent zich de vraag stelt: wat heeft de leerling nodig om zelf de regie te pakken? Aangezien de leerling met verschillende docenten in aanraking komt, staat bij het b/k docententeam leren van elkaar hoog in het vaandel. Wat kunnen we voor deze klaarzetten, zodat leren ontstaat?

Aansluiting bij behoeften

De bewuste basishouding is voorwaardelijk voor een veilig leerklimaat, waarbinnen de docent de leerling ziet, ondersteunt en begrenst. Voor deze doelgroep met specifieke wensen en de nodige ondersteuning is deze manier van werken zeer betekenisvol. Het is een middel om leerlingen voor te bereiden op het worden van een persoon.

Aanpak

De school heeft een weloverwogen aanpak met betrekking tot het excellentieprofiel.

Wijze waarop de school het excellentieprofiel realiseert

De twee kernteams, onder- en bovenbouw hebben elk hun eigen thuisbasis. Elk team wordt aangestuurd door een teamleider. Op de thuisbasis bevinden zich de werkplekken en leslokalen voor de leerlingen, de docenten en de teamleider (TL). Een kleine school binnen de grote school met alle mogelijkheden en faciliteiten die een grote school kan bieden. Men kent elkaar en wordt gezien en gekend. Er is wekelijks ruimte voor kernteamoverleg onder leiding van de TL. De TL's stemmen wekelijks af in het MKO. De scholing met betrekking tot RVH vindt plaats in teamverband. Het onderwijs in het kernteam BBL-bovenbouw kenmerkt zich door een aanzienlijke praktische component. In de onderbouw worden de leerlingen door Praktische Profieloriëntatie techniek, Praktische Profieloriëntatie zorg en Loopbaanoriëntatie en begeleiding (LOB) voorbereid op een profielkeuze. In de bovenbouw hebben wij binnen de profielen gekozen voor de mogelijkheid om de verdieping te zoeken in vakmanschapsroutes. Wij bieden E&O, Z&W, PIE, BWI en M&T. De laatste twee zijn uniek in de regio.

Binnen de BasisBeroepsgerichte Leerweg werken wij aan de hand van de onderstaande uitgangspunten/afspraken (zie bijlage teamplannen):

- Wij betrekken ouders vanaf de start bij de ontwikkeling van onze leerling en hun kind.
- Wij zien en volgen onze leerling in zijn ontwikkeling (Individueel Ontwikkelingsplan (IOP), logboek, Effectieve leerling begeleiding) (ELB) warme overdracht).
- Wij leren de leerling hoe zij zelf invloed kunnen hebben op en verantwoordelijkheid kunnen nemen voor hun leerproces. Zij denken ook mee over hun eigen leerproces.
- We werken met de mindmap met de regiefuncties (RVH).
- Wij bieden de kanjertraining aan in leerjaar 1. Leerlingen krijgen inzicht in hun gedrag en het gedrag van anderen en leren dat zij kunnen kiezen hoe te handelen.
- Wij werken met een duidelijke lesplanning en een heldere opbouw van de les.
- Wij verzorgen steunlessen.
- Wij bieden leerlingen met een specifieke ondersteuningsbehoefte binnen onze mogelijkheden de ondersteuning die zij nodig hebben.
- Wij begeleiden LOB en stage.
- Wij laten de leerling een startassessment doen bij het profiel van hun keuze.
- Wij hanteren een heldere procedure bij verzuim, te laat komen en verwijderingen waarbij de mentoren het verzuim afhandelen.

- Wij reflecteren op ons functioneren en dagelijkse praktijk van het onderwijs dat wij verzorgen.
- Wij doen aan intervisie en critical friendship.
- We doen wat we afspreken en spreken elkaar hierop aan.

Van ieder teamlid verwachten wij een professionele bewuste basishouding waarin we ons verantwoordelijk tonen voor onze eigen ontwikkeling, elkaar bevragen en van elkaar leren. Het format voor de gesprekscyclus, het kwaliteitsgesprek, is door het team zelf ontwikkeld. In deze gesprekken gaat het over vier gebieden:

- Jezelf zijn: weten wie je bent en wat je kan.
- Professional zijn: Bewust nadenken over je handelen en het effect ervan.
- Onderwijsprofessional zijn:
- Teamlid zijn, samenwerken: (ontwikkelgesprekken, OM 2017).

De mentor is de spil in de ondersteuning rond zijn/haar leerlingen. Leidraad voor het handelen van de mentor zijn de documenten 'mentor aan zet' (Cordys), het document 'professioneel beslissen in het vo' (Carmona) en de notitie 'Ouderbetrokkenheid' (OM, 2017).

Wetenschappelijke en/of praktijktheoretische inzichten waarop de aanpak steunt

De Oude Maas leidt leerlingen op naar een vmbo-diploma. Daarnaast geeft de school kennis en vaardigheden mee om te functioneren in de samenleving. Verder stimuleren wij hun ontwikkeling in intellectueel-, sociaal- en emotioneel opzicht om een rol in de samenleving te kunnen vervullen. Bij het leren wordt uitgegaan van wat per leerling het meest effectief is. Wij kijken naar wat de individuele leerling motiveert en wat zijn talenten zijn. Daarbij is het zelf kunnen nemen van de regie over het eigen leven een erg belangrijk aspect. De maatschappij vraagt hier in toenemende mate om.

- In 'Regie versterken in het onderwijs' richt Elena Carmona (2016) zich op de vraag hoe de docent de ontwikkeling van zijn leerling doelgericht kan versterken en hoe hierin de leerling daar verantwoordelijkheid in te geven. In haar boek brengt zij allerlei theoretische, wetenschappelijke en ervaren inzichten samen om te focussen op die vraag.
- "Zonder relatie geen prestatie," zegt Luc Stevens. Ieder mens is gebouwd om zich te ontwikkelen en heeft een natuurlijke behoefte aan relatie, autonomie en competentie. Het is de basis voor zowel cognitieve als sociaal emotionele groei. Afstemmen van het handelen door de docent op de behoefte van de leerling op dat moment is essentieel.
- Van der Wolf en Beukering stellen in het boek 'Gedragsproblemen in scholen' (2009) dat de leraar het verschil maakt. Leerlingen krijgen meer motivatie, zelfvertrouwen en een beter emotioneel welbevinden door verbeterde leerprestaties. Het is belangrijk dat de docent de leerstof op de individuele leerling afstemt. De basishouding van de docent, zijn visie, waarden, overtuigingen op zijn beroep, het onderwijs en zichzelf speelt hierin een belangrijke rol. Zij spreken ook over de inner locus of control, dat wat Covey (7 habits, 2002) de cirkel van invloed noemt. Een inner locus of control maakt dat je begrijpt hoe jouw eigen inspanning van invloed is op de situatie.
- Hattie (2011) laat zien dat gerichte feedback op de doelen die de leerling heeft een krachtig middel is om tot leren te komen. Waar ga ik heen? Wat zijn mijn

doelen? Hoe sta ik er voor? Welke vooruitgang is er? Wat is de volgende stap?, zijn de belangrijkste feedbackvragen. Onderwijs dat zich richt op ontwikkeling gaat uit van de eigen ontwikkelkracht van het kind/de docent/mens. Vygotski (1926) heeft het over de zone van de naaste ontwikkeling. Iedereen kan vanuit zijn eigen persoonlijke ontwikkeling leren wat op het randje van kunnen en niet kunnen ligt.

Bevindingen jury over de aanpak van het excellentieprofiel

De jury stelt vast dat het excellentieprofiel duidelijk is en gedeeltelijk leidt tot het behalen van doelen van het excellentieprofiel. De school ziet het brede aanbod van ondersteuning als voorwaarde voor het succes bij leerlingen. Het veilige leerklimaat is de basis voor het regieversterkend handelen. De school steekt veel energie in het verkrijgen van dit onderwijsklimaat, zoals hierboven beschreven. De school beschrijft hierboven echter niet de expliciete koppeling van aanpak met de bouwstenen van het excellentieprofiel. De jury heeft geconstateerd dat deze explicitering wel aanwezig is. De vertaling van pedagogiek naar didactiek verdient nog wel de volle aandacht.

Vertaling van idee naar praktijk

De school werkt vanuit RVH, waarbij de vijf bouwstenen de basis zijn. De jury stelt vast dat de bestanddelen van RVH zichtbaar zijn. De veiligheid, de eerste bouwsteen, staat hoog aangeschreven. Zo blijkt uit de gesprekken met de ouders en leerlingen. Beiden stellen dat het gehanteerde pestbeleid alsook de thuisbasis bijdraagt aan dat gevoel van veiligheid. Uit de gesprekken met de leerlingen b/k blijkt dat de school heel gedisciplineerd is. Een leerling stelde het als volgt: "Ze zijn streng op een goede en vriendelijke manier." Een ouder: "Als ze zich netjes gedragen hebben, komt bij het rapport de pluimbrief erbij als waardering van alle leraren dat je je best gedaan hebt. Niet iedereen krijgt die." Voor de tweede bouwsteen, afstemmen, ziet de jury faalangsttraining, SITO-klas (School Interne Training & Ondersteuning), deelname aan de debatclub als voorbeelden van het zien, ondersteunen en begrenzen van leerlingen. Leerlingen zijn zelf zeer te spreken over de afstemming van de school met hun behoeften.

De rol van de mentor is door leerlingen expliciet genoemd als sleutelfiguur hierbij. De cursus BHV die leerlingen in de derde klas kunnen volgen en in de vierde klas uitvoeren, speelt in op de behoefte naar praktische vaardigheden. Een leerling: "Ik kan het heel goed gebruiken voor mijn toekomstige opleiding als vrachtwagentechnicus." Het afstemmen is ook zichtbaar in de steunlessen rekenen, taal, dyslexie alsook bij het meedenken met topsportleerlingen over oplossingen aangaande mogelijke lesuitval. Voor de derde bouwsteen, zelfvertrouwen, is de kanjertraining een treffend voorbeeld. RTTI lijkt voor de vierde bouwsteen, onafhankelijkheid, ingezet te worden. Echter, uit de gesprekken met de docenten blijkt dat het gebruik van RTTI tussen docenten varieert. De volgende uitspraak van een docent illustreert de ontwikkeling waar de school in zit aangaande RTTI: "Zolang wij zien dat de leerlingen goede resultaten behalen en de docent loopt nergens tegenaan, dan is er ook geen reden dat iedereen RTTI moet gebruiken. Regieversterkend handelen is geen keurslijf; het is de manier van werken waar we met elkaar naar toe gaan."

Zo is er een groep docenten die RTTI gebruikt als middel om toetsen met leerlingen

na te bespreken, een andere groep om hun eigen niveau van de toetsen te monitoren. En een groep die het op een andere manier doet. De school maakt daarmee suboptimaal gebruik van de mogelijkheden van RTTI om leerlingen te tonen wat ze goed aanpakken of waar ze ontwikkeling in vertonen. Tenslotte, het individueel ontwikkelingsplan is een instrument dat de school inzet om de leerling als uniek persoon te zien en dat in gesprek met mentor en ouders toe te lichten. Ouders vinden deze benadering persoonlijker dan de tafeltjesgesprekken. Ouders zijn zeer te spreken hoe ze betrokken worden bij het leerproces van hun leerlingen in de vorm van een driehoeksgesprek, waarbij de leerling de regie heeft. Je praat dan *met* de leerling en niet *over* de leerling. Leerlingen kunnen laten zien wie ze zijn, wat ze vinden en wat ze kunnen. Daarmee lijkt de vijfde bouwsteen creativiteit gerealiseerd. Hoewel de aanpak voor de jury zichtbaar is, mag de school de activiteiten in het licht van de bouwstenen nog sterker accentueren.

Beredeneerd en aantoonbaar

Het regieversterkend handelen komt zeer sterk tot uiting in de zaken die de school aanbiedt, die los staan van de reguliere lessen. Echter, ouders geven aan dat ze tijdens de ontwikkelgesprekken voor het eerst zaken horen die ze zelf niet wisten over hun kind. "Thuis hoor ik daar zelf niets over. Maar het kind weet precies waar het over gaat. En dat vind ik veel belangrijker. Hij hoeft niet alles aan mij te vertellen," zegt een ouder. Dat roept de vraag op of ouders op deze manier medeverantwoordelijk worden voor het leerproces van hun kind, een doel dat de school nastreeft.

Een ontwikkelpunt is de sterkere inbedding van regieversterkend handelen tijdens de vaklessen. Een mooie uitzondering was het schoolvak taal. Dit schoolvak is, zo ver de jury het kon beoordelen, gebouwd op de bouwstenen van regieversterkend handelen. Een mooi voorbeeld waarbij het pedagogisch model van regieversterkend handelen is vertaald naar didactiek in de klas.

Resultaten

De school bereikt de doelen van het excellentieprofiel en stelt haar resultaten op een valide en betrouwbare wijze vast.

Behaalde resultaten met betrekking tot de beoogde doelstellingen van het excellentieprofiel:

- De sfeer op de thuisbases is goed. Docenten en leerlingen voelen zich veilig. De betrokkenheid is groot. Van zowel docenten en leerlingen. Zij hebben het gevoel deel uit te maken van een gemeenschap. Men houdt rekening met elkaar en helpt elkaar. De leerling laat zien dat hij durft te vertrouwen op zichzelf en de leraar. Zij laten veel van zichzelf zien. De deuren staan open en men loopt bij elkaar binnen. Leerlingen zijn graag op school en bieden aan te helpen bij open dagen en andere activiteiten.
- Leerlingen hebben een reëel beeld van hun mogelijkheden in hun vervolgopleidingen. Zij ervaren dat zij een stuk onafhankelijkheid hebben verworven doordat zij zelfvertrouwen en vaardigheden hebben ontwikkeld. Zij durven vragen te stellen en om hulp te vragen. Ouders komen naar school om de gesprekken te voeren. Hierdoor krijgen docenten een beter beeld van de achtergrond van het kind.

- Docenten zijn ook erg gericht op hun eigen groei. Zij scholen vanuit hun eigen behoefte en zijn open naar elkaar in wat zij willen leren. Zo filmen zij (delen) van hun les om in het team te bespreken. Zij kijken vanuit mogelijkheden naar leerlingen en collega's. Zij werken vanuit de sterke kanten en kijken vervolgens op welke wijze zij van invloed kunnen zijn. Zij durven buiten de box te denken om het perspectief op het behalen van een diploma voor een leerling te behouden. Zij ontwikkelen met elkaar ideeën om het onderwijs beter te maken. Zij overleggen met en luisteren naar elkaar en de leerlingen en hun ouders.

Wijze van vaststellen van de resultaten met betrekking tot de doelen van het excellentieprofiel

De doelen die de leerlingen zichzelf stellen worden vastgelegd in een IOP. In de loop van het schooljaar worden deze doelen met ouders en kind besproken en zo nodig bijgesteld. Door deze aanpak wordt de regie voor een belangrijk deel bij de leerling en de ouders gelegd. Twee keer per jaar houden we een effectieve leerlingbespreking en vier keer per jaar een rapportbespreking. In de tussentijd kan de ontwikkeling van de leerlingen of de interactie met de klas altijd ter bespreking voorgelegd worden in het kernteamoverleg.

We vergelijken het slagingspercentage, de doorstroomresultaten en de terugloop van het aantal voortijdige schoolverlaters over de afgelopen jaren. Ook monitoren we het aantal incidenten en schorsingen. We houden tevredenheidsonderzoeken onder leerlingen, ouders en personeel.

Bevindingen jury over de resultaten van het excellentieprofiel

De jury stelt vast dat de school resultaten tot de doelen van het excellentieprofiel vaststelt.

De school verzamelt verschillende gegevens, gebruikmakend van verschillende bronnen (observaties tijdens lesbezoeken of individuele ontwikkelgesprekken met leerling en ouders). Een systematische analyse van deze gegevens zou helpen om robuustere uitspraken te kunnen doen over de gerealiseerde leerdoelen.

Doelen

De school wil de leerling afleveren die:

- zelfbewust is
- weet wat zijn gedrag voor effect heeft
- zelf de regie kan nemen
- de juiste informatie weet te vinden
- kennis heeft op het eigen niveau
- doorzettingsvermogen toont
- een stevige beroepshouding heeft
- praktisch ingesteld is

Realisatie en verantwoord vastgesteld

De realisatie van bovenstaande leerdoelen is onder andere zichtbaar in de begeleidingsrapporten. Mentoren bespreken tijdens IOP-gesprekken aspecten van de persoonsontwikkeling. Wat zijn sterke en zwakke kanten van jezelf? Wat is je ontwikkelingsperspectief? Wat zijn je bijzondere vaardigheden? Wat zijn je

persoonlijke doelen? Opvallend bij begeleidingsrapporten is het verschil van informatiedichtheid over een leerling. De ene mentor doet dat puntsgewijs, de andere op een zeer uitgebreide manier. Ook de hoeveelheid rapportages per jaar en informatie of doelen door leerlingen zijn bereikt of niet verschilt per mentor. Deze variëteit kan ertoe leiden dat dat het lastig is om het proces van persoonsontwikkeling voor een leerling vast te leggen. Het gevaar schuilt dat elke mentor een eigen taal geeft aan de persoonsontwikkeling van de leerling. Dan is het lastig te bepalen of beoogde leerdoelen zijn gerealiseerd door de school.

Uit de gesprekken met de leerlingen blijkt de school een zelfbewuste leerling op te leiden. Een leerlinge verwoordde het als volgt: "Ik wil gewoon mijn hart kunnen volgen. Ik kwam er in de zomervakantie achter dat het (*profiel Mobiliteit & Transport*) niets voor mij was." Een andere leerling: "Ik heb deze richting gekozen (*Mobiliteit & Transport*) zodat ik er later iets mee kan als ik zelf een eigen auto heb."

De school stelt dat het regieversterkend handelen het vliegwiel is om de leerdoelen te realiseren. Dat betekent dat tijdens de lessen de principes van RVH zichtbaar moeten zijn. Docenten gaan op eigen initiatief bij elkaar op lesbezoek en hanteren daarbij observatiewijzers. Daarnaast zijn docenten voortdurend met elkaar in gesprek over hoe zachte leerdoelen zichtbaar gemaakt kunnen worden gemaakt in de klas, maar ook met welke aanpak een leerling zijn leerdoel kan realiseren. Het team docenten geeft zelf aan waar ze aan willen werken in het kader van RVH. Een docent zegt het volgende daarover: "Vorig jaar hebben we daar feedbackgesprekken op gehad, het jaar ervoor hebben we een les bekeken met elkaar. Op die manier proberen we van en met elkaar te leren."

Een ontwikkelpunt is dat de docenten observatiewijzers zouden kunnen gebruiken die sterker gekoppeld zijn aan de bouwstenen van regieversterkend handelen.

Robuust

Het open karakter van het instrument aangaande regieversterkend handelen, biedt veel ruimte tot eigen interpretatie van de docent over de vijf bouwstenen. Uit de gesprekken met de docenten heeft de jury niet kunnen achterhalen of er calibratiesessies worden gehouden om de betrouwbaarheid van het instrument te vergroten. De jury heeft weinig resultaten gezien in termen van consistentie van het handelen van docenten in termen van regieversterkend handelen. Wat de jury kan opmaken uit de gesprekken met ouders, leerlingen en docenten is dat het ervaren schoolklimaat veilig is. De eerste bouwsteen van regieversterkend handelen is daarmee meer dan in orde. De kwantitatieve gegevens ondersteunen deze conclusie.

Evaluatie, borging en duurzaamheid

Evaluatie

De school evalueert op basis van haar systeem voor kwaliteitszorg de aanpak en de resultaten van het excellentieprofiel.

Wijze van evalueren van de aanpak van het excellentieprofiel en de uitkomsten van deze evaluatie

In het wekelijks teamoverleg worden regelmatig aspecten van het excellentieprofiel geëvalueerd. Met de ouders van de deelraad wordt de aanpak van het excellentieprofiel geëvalueerd en zij kunnen voorstellen doen om de aanpak bij te stellen. Tijdens studiemiddagen voor het personeel is de aanpak besproken. Ook in de leerlingencommissie is de aanpak geëvalueerd.

Door middel van intervisie evalueren docenten hun aanpak.
De evaluatie van de aanpak heeft tot nu toe niet geleid tot grote bijstellingen. Wel hebben we afgesproken dat we zo mogelijk al voor de zomervakantie een begin gaan maken met de gesprekken voor het nieuwe schooljaar. Ook de kennismakingsavond voor de profielen voor het tweede leerjaar hebben we aangepast. Nu komen ouders en leerlingen samen.

Wijze van evalueren van de resultaten van het excellentieprofiel en de uitkomsten van deze evaluatie
Door het vergelijken van de in- door- en uitstroomresultaten en te zoeken naar trends hierin. De uitkomsten zijn positief.

Borging
De school borgt op basis van haar systeem voor kwaliteitszorg de behaalde resultaten en de uitkomsten van de evaluatie van het excellentieprofiel.

Manier van borgen van de resultaten en de uitkomsten van de evaluatie
Als de evaluatie van het resultaat daartoe aanleiding geeft wordt de aanpak bijgesteld. De docenten hebben in de tussenevaluatie gezegd dat zij graag een verdieping willen in het leren voeren van een ontwikkelgesprek. Focus is de vraag hoe je de bouwstenen voor een voor het onderwijs zinvolle relatie neerzet in een gesprek. Die training heeft inmiddels plaatsgevonden in het team en er is een vervolg gepland. Deze is opgenomen in de doelen van het teamplan.

Duurzaamheid
De school heeft een toekomstbestendig excellentieprofiel.

Waarborging duurzaamheid
Wij menen dat ons excellentieprofiel toekomstbestendig is gelet op het brede draagvlak bij docenten en ouders. We moeten zorgen voor een doorlopende ontwikkellijn met scholing, evaluaties, het betrekken en inwerken van nieuwe collega's. Vooral nieuwe mentoren moeten goed geschoold worden.

Bevindingen jury over de evaluatie, borging en duurzaamheid van het excellentieprofiel

Evalueren en de praktijk van het onderwijs zijn losjes verknoopt

De wijze van evalueren binnen het PENTA College De Oude Maas in het algemeen en het excellentieprofiel in het bijzonder, sluit naadloos aan bij het schoolklimaat. Daarbij staat het gesprek centraal. De drie speerpunten van evaluatie zijn: teamoverleg, studiedagen en intervisie. Het is echter de vraag of hiermee de aanpak van het excellentieprofiel voldoende kritisch gevolgd wordt. Regieversterkend handelen (RVH) van de leerling is een weerbarstige set van leerdoelen. Het vereist een strakke regie in de school en een stevige ondersteuning. Deze hulp is aanwezig in de vorm van een orthopedagoog gespecialiseerd in RVH. De vraag is of deze voldoende binnen de school is verankerd. Het team spreekt uit zo mogelijk kort na de zomervakantie een begin te maken met de gesprekken met leerlingen om mogelijke ontwikkelingen in kaart te brengen. Maar er zijn, zeker met plausibele argumenten zoals de ervaren werkdruk, nog maar enkele IOP's met leerlingen besproken. Ook de

inzet van RTTI , een uitstekend maar ook moeilijk te hanteren instrument bij RVH, is beperkt. De reden is de jury niet geheel duidelijk geworden, maar de autonomie van de docent zal toch door de afspraken over een algehele invoering van het excellentieprofiel, gesynchroniseerd moeten worden met collega's. Het verdient daarom een aanbeveling om de rol van RTTI explicieter in de teamplannen BBL en KBL een plek te geven. De teamplannen bestaan uit concrete plannen gekoppeld aan kerndoelen waarvan een aantal specifiek gericht zijn op het excellentieprofiel. Het team volgt daarbij een Plan Do Check Act-cyclus (PDCA-cyclus) waarvoor het team de verantwoordelijkheid draagt.

Het EP heeft toekomst op de Oude Maas

De gehele setting van deze goede school geeft voldoende garantie dat het proces van de ontwikkelingsgerichte benadering van leerling en de docent tijd krijgt om verder te groeien. Daarvoor zijn de voorwaarden aanwezig. Ontwikkelingsgesprekken zijn over de volle breedte in zicht en de daarbij behorende scholing vindt plaats.

Een belangrijk aspect van de duurzaamheid van een excellentieprofiel is het algehele draagvlak binnen de school. De school heeft door het voortborduren op het ervaringsleren in de afdelingen b en k in de mavo, met het excellentieprofiel een mooi algemeen schooldoel dat reeds in de school een plaats heeft verworven.

Externe gerichtheid en externe erkenning van het excellentieprofiel

De school is extern gericht en het excellentieprofiel van de school wordt extern erkend.

Externe gerichtheid van de school en externe erkenning van het excellentieprofiel

Binnen ons samenwerkingsverband zijn er diverse scholen geïnteresseerd in deze aanpak.

Bevindingen jury over de externe gerichtheid van de school en externe erkenning van het excellentieprofiel

Naar buiten treden

Terecht is de school trots op wat hier in Spijkenisse is neergezet. Docenten, leerlingen en ouders prijzen de school om zijn klimaat en omgang met elkaar en een bezoek aan de school maakt je blij. De harde kanten van de grootstedelijke problematiek komen op de voetjes van de leerlingen natuurlijk ook de school binnen. Daar is op adequate wijze in de school op gereageerd. De leerling voelt zich gezien en gewaardeerd. De echte buiten- wereld heeft alle aandacht in het curriculum. Tekenend is het grote hek om de school. Binnen is het veilig met aan de ingang een supercoach in de persoon van een pedagogische conciërge.

Leren van elkaar

Scholen hebben interesse hoe het PENTA Oude Maas de BHV-cursus vormgeeft voor hun derde en vierde klassen. Desondanks vormt het je laten zien aan de buitenwereld geen prioriteit. Er staan geen bussen voor de school met belangstellenden. Maar ook in het samenwerkingsverband draagt de school bij aan een algemene Rotterdamse aanpak om goed onderwijs te realiseren en dit geldt in het bijzonder natuurlijk ook in CVO-verband, een van de Rotterdamse scholenkoepels.

Inspectie van het Onderwijs
Postbus 2730, 3500 GS Utrecht
T-algemeen 088 6696000
T-Loket (voor vragen) 088 6696060

